CZU: 37.02:81`243=135.1

ROLUL MATERIALULUI DIDACTIC ÎN PROCESUL DE STUDIERE A LIMBII ROMÂNE CA LIMBĂ STRĂINĂ

Victoria VÎNTU
Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie *Nicolae Testemițanu*
https://orcid.org/0000-0002-4515-122X

Aliona BUSUIOC
https://orcid.org/0000-0002-4010-0108
Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie *Nicolae Testemițanu*

Adnotare. Studiul dat redă, prin exemple practice, variate tipuri de materiale și strategii didactice orientate spre eficientizarea procesului educațional. Ținând cont de faptul că procesul de studiere a unei limbi străine se centrează pe formarea deprinderilor lingvistice indispensabile asimilării rapide și eficiente a limbii țintă, vom identifica și analiza cu minuțiozitate materiale didactice axate pe activități de înțelegere și de producere a diverse situații de comunicare.
***Cuvinte cheie**: material didactic, limba română ca limbă străină, tipul și funcțiile materialelor didactice*

Abstract. This study presents, through practical examples, various types of teaching materials and strategies aimed at streamlining the educational process. Taking into account the fact that the process of studying a foreign language focuses on the formation of linguistic skills indispensable for the fast and efficient assimilation of the target language, we will identify and thoroughly analyze teaching materials focused on activities of understanding and producing various communication situations.
***Key words**: teaching materials, Romanian as a foreign language, type and functions of teaching materials*

Perspectiva asupra demersului didactic se schimbă încontinuu. Metodologia, tehnicile, mijloacele evoluează răspunzând chemărilor timpului. Actualmente, se optează pentru un design educațional conceput să abordeze conținutul învățării în variate moduri, ținându-se cont de gradul de accesibilitate a informației prezentate. Cadrul didactic va oferi cursantului mai multe oportunități, acesta bucurându-se de ocazia să-și aleagă traseul potrivit spre rezultatul pozitiv al procesului de instruire. Totodată, profesorul este cel care ghidează interacțiunea cursantului cu conținutul învățării, îl motivează susținându-i interesul pentru procesul de studii. Asigurarea celor menționate anterior este posibilă doar prin abordarea fiecărei componente a demersului didactic, inclusiv a implementării corespunzătoare a materialului didactic.

Noțiunea „material didactic” este pe larg abordată în literatura de specialitate. Important este să facem distincția dintre *material* și *mijloc* didactic, primul având caracterisiticile sale definitorii. Vom analiza materialele originale, elaborate de profesor și cele autentice, excerpate din sursele online. Conceperea unui material didactic presupune respectarea unui set de criterii, precum: adaptarea la procesul de instruire; modalitatea de utilizare; flexibilitatea; accesibilitatea informației incluse și disponibilitatea.

Materialul este elaborat ținându-se cont de tipul lecției, momentul în care e oferit și de nevoile publicului. Cercetătorul I. O. Pânișoară atenționează, în această ordine de idei, asupra principiului schimbării educaționale și remarcă faptul că „un semnal de alarmă îl trage educația permanentă; aceasta consemnează greșeala școlii de astăzi de a pune elevul în legătură doar cu

„cunoscutul”, nu și cu „necunoscutul”; totuși, literatura de specialitate a evidențiat cât de motivatoare este schimbarea și incertitudinea” [1, p.215]. Așadar, diversificând procesul educațional prin oferirea unui set variat de materiale didactice, pe lângă sursa de bază (de obicei, manualul la disciplină), cadrul didactic reușește să atragă atenția cursantului/ studentului, să confere activității o notă de suspans, de imprevizibil și, în așa mod, să îl motiveze să învețe. Vom proba cele menționate propunând exemplul unor fișe de lucru oferite studenților care urmează să asimileze limba română ca limbă străină, nivel A1.

În cadrul modulului „Familia mea”, studenții vor dispune de fișe cu vocabular/acte de vorbire fie traduse în limba maternă, fie însoțite de imagini relevante.

Familia mea este numeroasă. / *I have a big family.*
Familia mea este compusă din ... 3, 4, 5 etc. membri. / *My family consists of ...3, 4, 5 members.*
Semăn cu tatăl meu / mama mea. / *I take after my father / mother.*
Ai fraţi / surori? / *Do you have brothers / sisters?*
Ai multe rude? / *Do you have many relatives?*
Am un frate / o soră. / *I have a brother / a sister.*
Aş vrea să vi-l prezint pe fratele meu, pe soţul, să v-o prezint pe sora mea ... / *I would like to introduce to you my brother, my sister, my husband ...*
Este vărul meu din partea tatei / mamei. / *He is my cousin from my father's side.*
Eşti căsătorit (ă)? / *Are you married?*
Sunt căsătorit (ă). / *I am married.*
Sunt necăsătorit (ă). Sunt celibatar (ă). / *I am not married. I am single.*
Aveți copii? / *Do you have children?*
Câți copii aveți? / *How many chidren do you have?*
Am 2, 3, 4 copii. / *I have 2, 3, 4 children.*
Ce profesie au părinţii tăi? / *What is your parents job?*
Tatăl meu este inginer ... . / *My father is an ingineer ... .*
Mama mea este profesoară ... . / *My mother is a teacher ... .*

Funcția acestui material didactic este cognitivă, iar utilizarea ei este recomandabilă la etapa de predare a temei noi.

Următoarea fișă de lucru prezentată are rolul de a consolida tema de gramatică studiată. Tipurile de exerciții incluse sunt variate, de la formarea unor automatisme la dezvoltarea gândirii critice. Rolul acesteia, datorită varietății de activități, este complex: de informare, de consolidare sau actualizare, precum și de evaluare a cunoștințelor.

1. Formați participiul verbelor:

A merge / _____; A putea / _____;

A căuta / _____; A cere / _____.

2. Completați spațiile libere cu verbul auxiliar corespunzător:

- Eu_____ vorbit; - Ea _____ așteptat;
- Noi _____ ales; - Tu_____ permis.

3. Scrieți verbele din paranteze la timpul trecut (perfectul compus):

- Marc (a răspunde) _____ la toate, pentru că (a învăța) _____ mult.
- Ieri, eu (a fi) _____ la cinema și (a viziona) _____ un film.

4. Schimbați verbele din enunțuri la timpul trecut:

a) Eu sunt student la medicină. / _____.

b) Voi aveți rezultate frumoase. / _____.

5. Alcătuiți enunțuri cu următoarele îmbinări:

a ieși în oraș ↔ aseară: _____

a merge la concert ↔ duminica trecută: _____

a vizita Cetatea Soroca ↔ acum doi ani: _____

6. Restabiliți enunțurile, utilizând verbele la forma negativă, timpul trecut:

a) Eu / a veni / la lecție nepregătit. _____

b) Tu / a uita / manualul în sala de curs. _____

7. Completați spațiile libere cu verbul potrivit:

a) Ana _____ la universitate la timp.

b) Medicinștii _____ cunoștințe deosebite.

a ajuns au demonstrat

De o importanță deosebită sunt materialele didactice ce conțin imagini, diagrame, grafice. Aceastea îmbină perfect aspectul formativ cu cel estetic, deoarece, pe lângă transmiterea și asimilarea de date, este urmărită formarea de atitudini. Cunoașterea prin intermediul materialelor didactice contribuie la dezvoltarea „unei gândiri valide, permite dezvoltarea operațiilor gândirii (analiza, sinteza, comparația, abstractizarea și generalizarea), conducând la formarea de noțiuni” [2, 140].

Actualmente, sunt pe larg implementate materialele online. Interesul sporit pentru acest tip de materiale se explică prin accesibilitatea și atractivitatea ce le caracterizează. Un exemplu de materiale online sunt aplicațiile cu scop didactic. Acestea reprezintă un instrument util ce contribuie la diversificarea procesului de studii. Eficiența aplicațiilor este determinată de interesul pe care îl provoacă utilizatorilor, de volumul de informații asimilate și complexitatea acestora, precum și de competențele obținute.

Din setul amplu de aplicații ce facilitează studierea limbilor străine, le menționăm pe cele care includ sugestii pentru asimilarea românei ca limbă străină:

- http://www.bbc.co.uk/languages/other/quickfix/romanian.shtml;
- https://www.weplaywelearn.com/;
- https://simplylearnlanguages.com/romanian/;
- http://www.FunEasyLearn;
- https://www.duolingo.com/;
- https://www.app.mondly.com.

Aplicațiile menționate reprezintă platforme, unele cu milioane de utilizatori unde sunt oferite exerciții complexe de ascultare și lectură, traducere și evaluare la finele fiecărui modul parcurs. În prim-plan apar forme ale metodei directe de predare bazate pe asociere (vocabularul este asimilat prin asocieri cu imagini, acțiuni) [3, p.275].

În aceeași ordine de idei, merită a fi menționate manualele digitale, utile în stocarea și structurarea informațiilor. Implementarea acestora reprezintă o coordonată a procesului de integrare a TIC în educație. După C. Cucoș: „manualul digital nu trebuie înțeles ca o dublură sau un substitut al celui real, tipărit, obiectual, ci se constituie într-un alt produs, construit pe baza a noi principii de explicitare a materiei, după didacticizări suplimentare ale conținuturilor și mulat pe o filozofie a învățării care să potențeze activismul, interactivitatea, progresivismul, creativitatea” [4].

Acest tip de lucrări prezintă multiple avantaje: informația poate fi revizuită mai ușor decât în unul fizic; cursurile pot fi personalizate, ceea ce reduce atmosfera stresantă din timpul orelor. Varianta digitală a unui manual stimulează curiozitatea, interesul pentru învățarea prin efort propriu, este mai accesibilă și mai atractivă. Spre deosebire de manualul tradițional, acesta cuprinde resurse cu grad sporit de interactivitate, asigurând un mediu de studiu dinamic. Importantă este, în această ordine de idei, dimensiunea ludică a demersului didactic. Studenții au oportunitatea de a asimila într-un timp scurt un volum mai mare de informații.

Clasificarea materialelor didactice este concepută de unii specialiști în domeniu drept criteriu de determinare a etapelor evoluției limbii române ca limbă străină. Au fost diferențiate, astfel: RLS pe bază de materiale imprimate (text scris); RLS multimedia (text multimodal); RLS online (pagini web destinate predării/învățării RLS); Virtualizarea RLS (Web 2.0, sisteme de gestionare a procesului de învăţare CMS, platforme virtuale *cloud-based*) [5, p.3].

Orice strategie didactică abordată trebuie potențată pe un set de materiale atât tradiționale (manuale, fișe de lucru, hărți conceptuale, imagini etc), cât și moderne (audio-vizuale, virtuale). Eficiența acestora derivă din abilitatea cadrului didactic de a alege materialul corespunzător interesului și nevoilor publicului țintă, de a îmbina materialele tradiționale cu cele autentice , precum și de etapa lecției când sunt utilizate.

BIBLIOGRAFIE

1. PÂNIȘOARĂ, Ion-Ovidiu. Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică. Iași: Polirom, 2015, 245p.
2. TIRON, Elena, STANCIU, Tudor. Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării. București: Editura didactică și pedagogică, 2019.
3. VÎNTU, Victoria, BUSUIOC, Aliona. Tendințe moderne în metodologia didactică. În: „Tradiție și perspective în didactica modern”, vol.3, Alba-Iulia, Editura Aeternitas, 2019, p. 273-276. ISBN 978-606-613-182-7.
4. CUCOȘ, Constantin. Manualul digital – perspectivă pedagogică. Disponibil: http://www.constantincucos.ro/
5. VARGA, Cristina. Limba română ca limbă străină. Platforma virtuală multimedia cu acces liber. Disponibil: https://www.academia.edu/35775986/Limba_rom%C3%A2n%C4%83_ca_limb%C4%83_str%C4%83in%C4%83_Platform%C4%83_virtual%C4%83_multimedia_cu_acces_liber